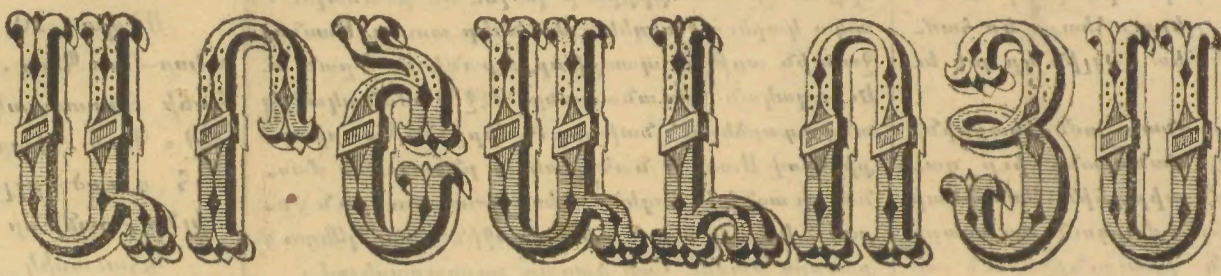

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍՅԱՆ

Նամակ կամ որևէ
գրութիւն պէտք է ուղղել առ
Տնօրին. ԱՐՇԱԼՈՅՍ լրագրի
ԳԱՅԻՐԷ (Եգիպտոս)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԿԵՂԵՍՈՍԻ ՀԱՄԱՐ	
Տարեկան ողջ դասկն.	60
Վեցամսեայ »	35
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ	
Տարեկան Տրամբ	20
Վեցամսեայ »	12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆՆԻԿ
Եւ թղթատարի ծախքը
հոնքագրութեան վրայ է :

Խոնքագրութեան ուղղութեամբ
գրութիւնք եւ չ'են տրուիր

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
Կանխիկ վճարելու են

E. TOROSSIAN
Direc.- propr. du journal arménien
ARCHA LOUIGE
LE CAIRE (EGYPTE)

Լ Ր Ա Պ Ի Ր

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐՄԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՉ

(Շարք . նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Բանի որ հանրային գործիչը յօգուտ հանրութեան պիտի գործէ, և որովհետեւ միւս կողմէն ընդունուած է որ ճշմարիտը միայն օգտակար կ'ըլլայ, և որովհետեւ ճշմարտութեան հասնելու համար պէտք է մի քիչ զարգացում, ուրեմն մի որ և է « հանրային գործիչ » ի նպատակակետը պիտի ըլլայ՝ ընտանաբար՝ յառաջդիմութիւն բարոյապէս և մտաւորապէս : Իր պաշտօնը կատարելու համար նա պիտի յենու բարւոյն, գեղեցկին և ճշմարտին վրայ : Որպէս զի իր աշակերտներուն կամ ընթերցողներուն մտքին մէջ անջնջելի կերպով տարւորէ յառաջդիմութեան, զարգանալուն գերիվերութիւնը և անոր պահանջումները . պէտք է ուսուցիչը իր դաստիարակութեանց և հրապարակագիրը իր գրութեանց և երկուքն ալ իրենց ԳՈՐԾԻՉ հանրային կենցաղին մէջ գործնականապէս և կատարելապէս յարգեն իրենց սկզբունքները :

Ժողովուրդը-աշակերտ և ընթերցող-անոր միջոցաւ պէտք է սորվի թէ ո՛ւր կը վերջանայ իրաւունքը և ո՛ւր կ'սկսի անիրաւութիւնը՝ նա պէտք է՝ անոր միջոցաւ կարող ըլլայ որոշելու բարին՝ յոռին . գեղեցիկը՝ ազգեղէն, ճշմարիտը՝ կեղծէն :

Ժողովուրդը պէտք է միշտ « հանրային գործիչ » ի շնորհիւ զանազանէ ուղղամիտը՝ կեղծաւորէն . անձնուրացը բազմախրոնիքէն . ժողովուրդասէրը՝ երբեմն անգիտակ և յաճախ նենգամիտ ազգատեացներէն :

Ժողովուրդին սիրցնելու է նաեւ խորհիլ և մանաւանդ տրամախոհել, որպէսզի նա ասակ ըլլայ՝ գէթ առանց աղետաբեր անկումներու՝ ձեռնարկել մի որ և է հանրօգուտ գործի :

Ահա այս՝ և աւելի կատարեալ հիմնրու վրայ կառուցուած պէտք է ըլլայ « հանրային գործիչ » ի մը ծրագիրը :

Բայց որովհետեւ ծրագիրները՝ գծազարդարը՝ գրէթէ միշտ մեռեալ տառեր կը մնան, « հանրային գործիչ » ը ինքը իր անձին վրայ, իր կենցաղավարութեան, իր արարքներուն մէջ կենդանի ծրագիր պիտի հանդիսանայ հանրութեան առջև :

Անձ մը որ « հանրային գործիչ » ի պաշտօնը կ'ստանձնէ՝ մեծ և նուերական պար-

տականութեամբ մը կը բեռնաւորուի : Իսկ եթէ կը խորշի դասալիքութենէ՝ կը պարտի իր նմաններն առաջնորդել պատուոյ և ճշմարտութեան ճամբուն մէջ, որ իրեն խիստ ընտանի ըլլալու է : Հակառակ պարագային այդ « գործիչ » ը բռնաբարած կ'ըլլայ ժողովուրդին իրաւունքը . իրաւունքը յառաջդիմութեան, իրաւունքը պարտաճանաչութեան, իրաւունքը ազատութեան : Եւ ինք կ'ըլլայ « հանրային գործիչ » ի վատագի խաչադող մը :

Երբ ուսուցիչ մը ստախօս է, հրապարակագիրը՝ խաբեբայ, յեղափոխականը՝ խարդախ, ինչ զաղաբար պիտի կազմէ անոնց վրայ ժողովուրդը, որ կը հրաւիրուի անոնց հետեւելու . անոր խոհուն մասը դիտելով այդ ինքնակոչ առաջնորդներուն վարքն ու բարքը, պիտի ատէ ուսուցչութիւնը, պիտի ատէ հրապարակագրութիւնը, պիտի ատէ յեղափոխականութիւնը . Իսկ միամիտները ու դիւրաբանները՝ օրինակ առնելով յիշեալ չարաղէտ կարապետները՝ ազգին մէջ անդիտակցաբար պիտի բազմապատկեն ստախօսներու, խաբեբայներու, խարդախներու, և-ինչպէս կը սիրէ յեղյեղել հրապարակագիր մը-կեղտերու թիւը . այնպէս որ վերջն ի վերջոյ այդ ազգը պիտի ճանչցուի իբրև բորոտացեալ մաս մարդկութեան, և՛ փոխանակ կարեկցութեան և արդահատանաց՝ միւս ազգերուն նողկանքը ու պժգանքը պիտի հրաւիրէ իր վրայ :

Փառք և պատիւ ամեն անոնց որոնք « հանրային գործիչ » կամ ո՛չ, իրենց վրայ կը պատկերացնեն ճշմարիտ ժողովուրդասէրի պանծալի նկարագիրը : Ա՛թթ և արհամարհանք ամեն անոնց, որոնք՝ զիմակաւորեալ իրենց շահն ու փառքը միայն կը խորհին . և փոխանակ միշտ բարեմիտ ժողովուրդը լուսաւորելու և կենդանացնելու, հոմբրական ճիգեր կ'ընեն զայն կուրացնելու և խողխողելու :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿԻՆԸ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

(Շարք . նախորդ թիւէն եւ վերջ :)

Իսկ ասկէ քսան եւ հինգ տարիի չափ առաջ կ'սկսի կնոջական ակումբներու հաստատութիւնը. հոս պէտք է յիշենք երիցագուհի և հիմնադրի արժանիքով, զՄրս. ձիւլիւ Ուօրաւ Հաու, հանրածանօթ արգէն ընկերական խնդիրներու վրայ իւր բազմաթիւ երկասիրութիւններովը :

Անցողաբար ներուի ինձ յիշատակել հոս, թէ այժմեան մեծ կիներու շարքին մէջ շատեր, որոց անունները այնքան կշիռ ունին իրենց մեծ դերերուն տեսակէտով Յրանսիս Ուիլլըրա. Մէրի Լիվըրմուր, ձիւլիա Ուօրաւ Հաու, Ալիս Լաթօն Պլաքուէլ, ջերմ հայասէրներ հղած են միանգամայն ևս հայ Ազգը՝ երախտալիտական պարտք մը ունի այն ազնիւ ձայնին համար որ բարձրացուցած են մարտիրոս ժողովուրդի մը ի նպաստ :

Արդ երկար տարիներէ ի վեր այս կիներուն անունները նոյնացած են զանազան մեծ շարժումներու հետ, օրինակի համար Մրս. Հաուի անունը, քառասուն տարիներէ սազին կցուած է կանանց դատին ամեն շարժումներուն . Միս. Ուիլլըրա, այժմ մեռած, ահա ջատագովը եղած է ժողովուրդեան մեծ շարժումին . Միս Պլաքուէլ, իւր արի մօր նման, կանանց քուէարկութեան իրաւունքի մեծ դատին մեծ պիտիաններէն մին է. ևս այսպէս շարունակաբար :

Եւ այժմ ամիպիկու համար, քանի մը բառ եւս, կնոջ դիրքին վրայ ընդհանրապէս Ամերիկեան ընկերութեան մէջ կարծում միաքս կատարելապէս բացատրած կ'ըլլամ, եթէ՛ տաւանց մասնաբաժանութեանց մէջ դեղերելու, ըստ պարզապէս թէ կիներ թագուհի մ'է հոս. և այս ոչ թէ իբր շնորհ մը զօրաւոր սեռին կողմանէ, այլ իբր յաղթանակ մը, արգելք մը՝ իրենց գեղեցիկ ջանքերուն և հեղինակութեան, այս մասին այսինքն կնոջ գերագանց գիւրքին տեսակէտով չի կայ երկիր մը որ ամերիկայի այս նահանգներուն հաւասարի. Եւրոպայի մէջ երկար ժամանակ կիներ նշանակութիւն ունեցած չէ. դուցէ զիպուած մ'էր ան ժողովուրդներու պատմութեան, ինչպէս մարդոց կեանքին մէջ :

Այսօր, բարեբաղդաբար մարդկութեան համար իբրեք շատ փոխուած են. ևս արգէն պատմարաններ ու ճամբորդներ, իմաստասէրներ և բարոյագէտներ, մէկզի թողլով հինաւուրց մէթոսները, ազգի մը ուսումնասիրութեանց աստիճանի չ'են շահագրգռուի միմիայն անոր քաղաքական ձգտումներով, վարչական յօրինուածով, տնտեսական շարժումով, բայց նաեւ մանաւանդ, անոր սովորոյթներով և բարքերով, ընկերական կեանքով, այն միջավայրով վերջապէս՝ որու հոգին է կիներ և ուր ան կարեւոր դեր մը կը կատարէ ազգային դաստիարակութեան աւագ գործին մէջ. և այս ուղղութեամբ, իրաւամբ ըսուած է թէ՛ ազգի մը քաղաքակրթութեան աստիճանը կ'որոշուի այն ընկերութեան մէջ կնոջ գրաւած դիրքով . զարգացման ճշմարիտ չափն՝ կնոջ ընծայուած մեծարանքին մակարդակն է :

Ամեն ցեղ կնոջ մասին մասնաւոր գաղաբար մը յղացած է :

Գաղաբարները կը տարբերին ընդուններուն պէս և միեւնոյն մտածումը արտայայտելու համար տարբեր ձեւեր կ'առնեն : Յրանսացուց համար կիներ կը մարմնացնէ իրենց խէւը, անձնաւորելով իւր վրայ քաղաքակրթութեան բոլոր ընթացումը մասնաբաժանութիւնները. Ապա-նիսցիի : համար գեռ Տիբամօր պատկեր մ'է ան կեղեցիկին մէջ : Իտալացիին համար ծաղիկ մ'է պարտիզի մը մէջ. Թուրքին համար « եր-

Ղանկութեան կարասի մ'է . ծանօթ է մանկա- մարդ Արարուհիին սրաաչարժ գանգատը « ա- մանինս ըլլալէ առաջ քայլերուս հետքը կը համ- բուրէր . հիմա զիս իշուս հետ սայլին կը լծէ եւ հողը հերկել կուտայ » :

Անգղիացիին , նախագնաց ամերիկացիին . իւր կնոջ մէջ կը տեսնէ մանաւանդ իւր զա- ւակաց մայրը եւ իր տան տիրուհին : Ամերիկաի մէջ կիները սկիզբէն արդէն մարդուն հաւասարը ընդունուած , անոր ամեն իրաւունքներուն ու պարտքերուն մասնակցած , երկրին զարգացման ու բարգաւաճման համաձայն , իրենց միտքը մը- շակած , այսօր ըստ ընդհանուր վկայութեան , գե- ռազանցած են այրերը իրենց բարձրագոյն գաս- տիարակութեամբ : Հետեւաբար անոնք այսօր իրենց ֆիզիքական բնատուր շնորհներուն միա- ցուցած զարգացած մտքի մը առաւելութիւննե- րը , ճշմարտապէս նախանձելի զիրք մը գրաւած են . ու ամերիկեան ընկերութեան զարդն ու հո- զին են . իրենց ազդեցութիւնը պարզապէս ան- սահման է . ամեն հանրային խնդրի մէջ ձայն ունին եւ այս գնացքով քիչ ատենէն կին նա- իարարներ , կին ծերակոյտներ եւ կին գեապան- ներ պիտի ստեղծուին . պարսիկ քանաստեղծը որ ըսած էր թէ « ծաղիկով մը իսկ պէտք չէ դպչիլ կնոջ » իւր խօսքին իրականացումը սե- սած պիտի ըլլար եթէ ներկայ ժամանակին մէջ ապրէր եւ Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուէր . մինչ ցարդ կնոջ վայելած ազատութիւնը օդ- տակար եղած է երկրին եւ իւր հաստատութեանց բայց թէ ինչ պիտի ըլլայ այս ուղղութեան հետեւութիւնը եթէ այս շարժումը իւր կա- տարելութեան հասնի . դժուարին հարց մ'է պա- տասխանելու , որովհետեւ այժմ փոխանցական շրջանի մը մէջ կը գտնուինք եւ ամեն վճիռ ապագային մասին սոսկ ենթադրութիւն մը կը- նայ ըլլալ . բայց առանց հոն երթալու , ներկային առաւելութիւններէն միայն դատելով շատ մը բարենորոգումներ կան զորս իզական սեռի գաս- տիարակութեան ընդհանրացման ու բարձրաց- ման հետ զուգընթացաբար կրնանք , վստահաբար ներմուծել մեր հայ ընտանեկան յարկերու մէջ :

Պօսթոն (Ամերիկա)
Կ . Յ . ԳԱՐԱԿԻՒԿԱՆ :

ՆԱՄԱԿ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՈՍԷՆ
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՈՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՄԱ- ՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ԼՍԱՐԱՆԸ

Սեպտ . 17 ի իրիկունը ժամը 8 1 (2 ին խուսն բազմութիւն մը լեցուած Մօնֆէրաթօյի ընթերցատան սրահը եւ անոր կից երկու սեն- եակներուն մէջ : անհամբեր կ'սպասէին բանախօ- սութիւնը լսելու . որուն նիւթը կանխապէս յայ- տարարուած էր . նախ խուսն մը երիտասարդներ երգեցին Տալուրիկը որ համապատասխան էր բանախօսութեան նիւթին . ապա՝ Մեծ . Տիար Միհրան Տամատեան սկսաւ բանախօսութիւնը որ նկարագրութիւնն էր Սասնոյ Սպաղանքի Հայոց կոտորածներուն . բանախօսը երկուքի բաժնելով զայն առաջին մասին մէջ ճշգրիտ ու լիուզի տե- ղեկութիւններով մերթ ազնատես մերթ ծանօթ պարագաներով պատմեց Սասնոյ եւ Սպաղանքի եւ չրջակայ գիւղերէից լեռնային գաշտային զիր- քերն ու կիրճերը . սահմաններն ու սահմանակից ազգերն եւ այդ ազգաց ներքին կոխ եւ պատե- րազմները . կառավարութեան , եւս առաւել Ալի բաշայի խորամանկ ընթացքներն եւ այդ ներ- քին կոխներու բարձրման համար հաշտագիր կնքել եւ մուգալիէթի պաշտօնէութեան ի վաւե- րացում տրուելը , անոնց կուռյ եւ արիւնհեղու- թեան միայնակ նպատակ եւ գործունէութիւնը Հայոց վրայ դարձունելու համար ի դորժ դրած մեքենայութիւնները , պատմեց նաեւ Սպաղան- քի Մարտի 6 գնաւորի նուիրուած եկեղեցին , եւ Մարաբայի նուիրեալ տօնախմբութեան օրը շրջակայ Հայ ժողովրդեան հոն համախմբուելով անընդհատ հրացանաձգութիւններով տօն կա- տարուելը , այդ նշանաւոր օրուան ոգեւորու- թիւնները . ինչպէս նաեւ ժողովրդեան միջանի

հինաւուրց սովորութիւնները՝ զորս չ'գիտցող մը որքան կը հետաքրքրուի լսելու եւ իմանալու . ապա կարեւոր տեղեկութիւններ տուաւ Սասնոյ ջարդին առթիւ պատրիարքարանի եւ Գրան եւ Եւրոպական գիււանատանց մէջ ժամանակակից անցուդարձերու նախորդ Իզմիրեան Պատրիար- քի օրով Սասնոյ նահատակաց ընծայուած մաս- նաւոր սօնի եւ հոգեհանգիստ կատարուելուն վը- րայ . եւ այսպէս ճառին առաջին մասը լինցուց քառորդ ժամու չափ դադար յայտարարելով :

Ժամը 9 ին Պ . Արամ Արնավուտեան իր ճարպիկ եւ գմայլեցուցիչ ջութակահարութեամբ թրովիաթայի մեղամաղձոտ լիօսու մը հնչեցուց զոր գնահատեցին ներկայք ծափահարութեամբ , որուն յաջորդեց Մայր Արաքսին հնագոյն եղա- նակաւ , հուսկ յետոյ Տիար Տամատեան շարու- նակեց ճառին երկրորդ մասը . բացատրեց կա- ռավարութեան եւ Ալի փաշայի կանխորոշ նը- պատակն կատարուած ջարդին առթիւ : Սրտառուչ կերպով նկարագրեց անողորմ եւ ստիպելի ջարդը Սպաղանքի , որով մեր եղբարք եւ քորք եւ ա- մեն հասակէ արիւնակիցք նահատակուած էին , տխուր էր այդ նկարագրութեան ժամը . ամեն ճշմարիտ Հայու սիրտը կը թրթռար , աչքերէն ալքոնք կը հեղձեղէր , եւ դժբաղձ ճակատէն քրք- տինք , մանաւանդ յարգելի բանախօսը առանց իր ճառը բառերով ճոխացնելու՝ ժողովրդեան գիւրջմտնելի բառերով եւ ոճերով պատրաստած ըլլալը աւելի կը հետաքրքրէր ունկնդիրները եւ ի վեր կը հանէր ճառին նիւթը :

Բացատրեց նաեւ նոյն ջարդի մասին կա- ռավարութեան հնարած անստոյգ եւ սուտ տա- րածայնութիւնները եւ անոնց հակասութիւննե- րը հաւատարեց քննադատելով եւ հիւպատոսներու տեղեկագրերն ու Ռիթիէի հեռագրոց բովանդա- կութիւնները միտք մի մէջ բերելով . եւ վերջ բանիւ զգացուց ունկնդրաց թէ ամեն Հայը որ այս պահուս ազատ կ'ապրի արտասահմանի մէջ՝ թրքական հաստատութեանց եւ արիւնարբու- թեանց ենթակա՝ մեր արիւնակիցներու վիճա- կը պարտի նկատի առնուլ , հետաքրքրուել , խորհիլ , ջանալ , եւ ի գործ դնել ամեն կարելի եղած միջոցներն՝ զէթ բարոյապէս . ներկայք երկար եւ բուռն ծափահարութեամբ փոխանակե- ցին յարգելի բանախօսին՝ որով Լսարանը աւար- տուած՝ ժողովուրդը ոգեւորուած մեկնեցան հաս- տատութեան , անտարակոյս անոնցմէ շատերն այդ ներշնչումներէ ոգեւորուած՝ երկար ժամեր հեռու վանեցին իրենցմէ գիշերուան հանգիստ քունը եւ ուշադրութիւն դարձուցին մարդու- թեան եւ առ արիւնակիցս ունեցած պարտակա- նութեանց վրայ :

Առիթն է հրաւեր կարգալ մեր բոլոր Հայ եղբարց որոնք ազատ երկրի մէջ կ'ապրին՝ ան- տարբեր չ'մնալ ազգին մասաւոր եւ բարոյական զարգացման խնդիրներու մէջ . ժողովրդեան մը զարգացումներու առթիւ լսարաններու ընթեր- ցարաններու ունեցած ազդեցիկ դերերն հոս փաստերով ապացուցանելու հարկ չ'կայ , իրո- ղութիւնը միշտ աչքի առնելն է :

Գահիքէի Հայութիւնն ալ իր տրամադրու- թեան տակ ունեցաւ համեստ ընթերցատուն մը ի Պաղար Մուրուր , վայրի եւ կարասեաց չըքե- ղութիւններուն սպասելով՝ անտրուութեան չը գտտապարտները զմեզ , եւ այսպիսի օգտաշատ ձեւաբարկներու մէջ անձնական կիրք , շահախնդ- րութիւն (որոնք մեր տունը հիմնայտակ քան- դեցին) հեռի՝ վաննիք հեռի՝ , թող ամեն Հայ պարտակահանութիւն զգայ աշխատասէր մեղուի իր փեթակին շուրջը գտնալուն նման դառնալ եւ հսկել այդ համեստ վայրին մէջն ու շուրջը , որը ապագային եւ ներկային իսկ Հայ սրտերու մի- ութեան տաճարն ըլլայ , գուրդուրանօք՝ ջա- նանք անոր յառաջիմութեանը եւ զայն վառ պահենք իբրեւ պանդուխտ Հայոցս պաշտելի եւ նուիրական լուսալպտուրը Գահիքէի մէջ , եւ գոնէ այսու միթիթարներ մեր նահատակ եղբարց հողիները (որոնք իրենց կեանքը յօժարութեամբ նուիրեցին ազգի յառաջիմութեան պայքարին հանդէպ) եւ մեր սիրելի Հայրենիքը :

Գ . ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
Աղէքս . 18 Սեպտ . 1900

ՅՈՒՍԱԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Սեպտ . 20 ին հետեւեալը զրկած էի « Նոր-Օր » Պատ . Վարչութեան խնդրելով որ հաճի հրատարակութեան տալ իր թերթին մէջ : Պատ . Վարչութիւնը անշուշտ անպա- տեհ դատած ըլլալու է եղած առաջարկու- թիւնը , քանի որ անհետեւեալ թողուց զայն : Ահաւասիկ յիշեալ երկուողը :

Ճշմարտութեան հետամուտներուն . « Նոր-Օր » ի 29 թուոյն Ազգային բաժ- նին վիճարանութեան այն մասին մէջ , ուր կը խօսուի Տր . Էվլիեանի Լսարան-Ընթեր- ցատուն ընկերութեան Գործ . Ժողովոյ ա- տենապետութեան հրատարակուած և Տ . Ս . Բիւրատի սոյն ժողովոյ ատենադպրութե- ան յատենապետութիւն բարձրացուցման մէջ կարեւոր կէտ մը լուութեան մէջ թաղուած է :

Դարձեալ նոյն թերթին 30 թուոյն մէջ Տիար Գեղամ Գրիգորեանի խնդրոյն մէջ գործողութեան — հաշուուած կամ ո՛չ — սխալ մը կայ : Եւ Տիար Արմենակ Կոկան- եանի այն դիտողութիւնը զոր կ'ընէ « Նոր- Օր » ի վրայ ուշագրաւ է :

Ես այս կէտերը նշանակած եմ . ճըշ- մարտութեան հետամուտներն ալ պէտք է նշանակեն :

Մանրամասնութիւնը կը վերապահեմ սղագրեալ (*) զօնդ-րաւեսիս ին և ճշմարտու- թեան հետամուտներուն քննութեան լրա- նալուն , »

20 Սեպտ . 1900 Ա . ՊԱԼԵԱՆ

Այսօր կը յաւելում . Մարդ երբ անկեղծօրէն լուս կը փրնտ- ուէ , լուսատու ջահերը մարելու չ'լանար : Ուրեմն . . .

Բայց « Նոր-Օր » ի 31 թիւը ճշմարիտ ա- նակնկալ մ'եղաւ , ինչպէս շատ անգամ կը պատահի մտացածին վէպերու մէջ Ակնկա- ուոյց կը յուսացուէր կարգալ « Նոր-Օր » ի ծնունդին , հիմնական եւ Գործ . Ժողովոյ կա- նոնագիրներուն վաւերացուած կամ չ'վա- ւերացուած , բաժնեկիներուն ինչու և ինչպէս վճարուած կամ չ'վճարուած ըլլա- լուն , օգոստոս 26 ի ընդհանուր ժողովոյն պատճառներուն , նախորդ Գործ . Ժողովոյ « Նոր-Օր » ի և « Արշալոյս » ի մէջ հրատարակ- ուած հակասական նամակներուն և խոչըրա- դոյն հազարուակէ և այլններու մանրամաս- նութիւնները , որոնց մէջ նշանակուելու ա- ւելի կարեւոր կէտեր պիտի ցնուէին աչքի առնելու , յանկարծ յարգոյ հանդիսականք մէկ ոստումով միանեալ եղելութեանց միւս կող- մը կ'անցնին և վարագոյրը կ'ընէ , նախա- պէս ինձ աւետելով որ ժողովը ներողալը- տարեամբ կը բարեհաճի զիս դարձեալ ըն- դունիլ իր որդեսէր կամ եղբայրասէր գըր- կացը մէջ :

Խորին շնորհակալութիւն առ Պատ . Ժո- ղովականս : Այս առթիւ կը համարձակիմ ըսելու թէ ժողովոյ այդ սիրալիլ հրաւերը գրաւոր կերպով ինձ հաղորդուեցաւ Մեծ . նախագահին կողմէն , և ես ալ պատիւ ու- նեցայ պատասխանելու : Բայց յիշեալ հը- րաւիրագրոյն մէջ « ներողամտութիւն » կամ համարժէք բառ մը ի զուր փնտռեցի , և հուսկ ուրեմն այս եզրակացութեան յանդե- ցայ թէ (յետ ժողովոյ) սղագրող (*) պարո- նը դուռը բաց ձգած ըլլալով այդ բառը ներս սպրդեր , և ինքզինքը կամացուկ մը հոն տեղադրեց : Ներողամտութիւն բառին այս անբերսութիւնը ինձ խորհել կուտայ որ՝ մինչդեռ պարոնը կը սղագրէր՝ բառերու

Չոգեհաւով պիտի հասնի Աղեքսանդրիս :

— Հասան Ապու — Տալուս անուն անձ մը վէճի մը միջոցին, յղի զոքանչին փորը ճեղքեց զանակով, միևնոյն հարուածով երախային գլուխն ալ շարդ ու բուրդը ընելով :

— Սուլթանի յորեւելանին առթիւ Ռուսիոյ Վեհշարը սեղանի գեղակերտ ժամացոյցը մը նուիրած է :

— Ամսոյս 2 ի գիշերը Գառը գիւղի մէջ հրդեհ մը ծագելով 100 ի չափ տուներ հրոյ ճարակ եղած են :

— Թայվայի Կ . Պոլսոյ թղթակիրը Սեպ . 7 թուականու կը հեռագրէ :

« Յորեւելանի հանգէսը, որ ըստ պաշտօնական յայտարարութեան երեք օր պիտի տեւէր, մէկ օրուան մէջ վերջացած է :

« Սուլթանին կենացը դէմ դաւադրութիւն մը սարքուած ըլլալուն կը վերադրուի հանգիսին կարճատեւութիւնը :

« Քննութիւն մը բացուելէ վերջ, մէկ կին, երկու սօճքա, երեք բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, ուրիշ 116 անձերու հետ, ց'մահ բանտարկութեան դատապարտուեցան » :

ՇինժՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ . — Նոր-Օրի մէջ հրատարակուած Սեպտ . 9 ի Ատե-նագրութեան համար « Արշալոյս » ի Տնօրի-նութեան հրապարակաւ ըրած պահանջին, կիրակի երեկոյան դումարումով հետեւեալ անուղղակի պատասխանը տրուած է, որ ոչ պաշտօնապէս կը տեղեկանանք հոն ներկայ եղողներէն :

« Ներկայք՝ նախորդ նստի ատենագրու-թեան հրատարակումը նախ քան ընդհանու-րի վաւերացումը կրելը՝ ապօրինի նկատած են . որովհետեւ անոր մէջ շատ մը գիտողու-թեան արժանի խեղճութիւնուած մասեր ներ-մուծուած են » :

« Ի Մէջ ԱՅԼՈՑ նկատուած է նաև որ, կառէ, ազատէ՛ զանոնք, Հայ կղերք երկուքի բաժնուած՝ կամուրջի երկու կողմէն գլխիվայր կախուած է, ի ցոյց մնացորդներուն . սիրտ ու-նեցիր, ո՛վ մարդ, համբերէ այս ամենուն » :

Տե՛ս Մամէտական Բողոքուրդը այն անթիւ նախճիւրները գործելէ յափրացած՝ իր թագաւորը կը մտնէ . քիչ օրէն դուրս պիտի գայ ու իր քա-ղաքը թողնուի ինքնուրու զբայ պիտի ցնծայ :

Լսէ՛ քիչ մը փոքրիկներու, որք, անտէր, թշուառ ու կարօտեալներու աղիւղորով ձայները . լսէ՛ անոնց աղմուկը ճիչերը, լսէ՛ անոնց սրտա-ճըմիլիկ հատաչանքները, լսէ՛ անոնց հոգեմաշ ա-ղաղակները, լսէ՛ անոնց աղեխարշ ողբերն ու գիմացիք սրտակտուր բարբառները լսելով : Ա-սոնք սոսկալի զէպքէն ազատուողներ են . անոնց-մէ ոմանք իրենց վզերը երկարացուցած անթու-թեան մանգաղին կը քսեն ու փոքրալից բերա-նով Հայ, Հայ կը մըման ու կը մեռնին : Ո-մանք ալ հազիւ հազ սոսկ հաց մը կը գտնեն ու տեւու . բայց ապահովութեան օրանոր ան ու սարսափներէն լեղապատառ, մաս մը գոհ կ'ըլլան անոնց եւ մաս մը, շուտ ու վարան, երերուն կը դեգերին : Փոքրիկները առաւօտեան կանուխ ըստ սովորութեան դպրոց կը վազեն, բայց գըլ-խիկոր կու կը վերադառնան . այն չուառ ու եղ-կելի մանուկներն ալ իրենց փնտառած հոն կու-զեն գտնել : Այսպէս, ամենքն ալ բան մը կը փըն-տրուին ու իրենց աչքերը դէպի արտասահման հայրենակիցներուն եւ ամբողջ Հայութեան սե-ւեռած, ապա՛ստ ի սպասեն, բան կ'ակնկալեն . արտասահմանի ազատ Հայոց աշխատութեամբ ու ջանքով կ'սպասեն Հայ ազգի ազատութիւնը : Լսէ՛, ո՛վ մարդ, ու ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ :

Կանէ, ազատէ՛ զանոնք, Հայ կղերք երկուքի բաժնուած՝ կամուրջի երկու կողմէն գլխիվայր կախուած է, ի ցոյց մնացորդներուն . սիրտ ու-նեցիր, ո՛վ մարդ, համբերէ այս ամենուն » :

Տե՛ս Մամէտական Բողոքուրդը այն անթիւ նախճիւրները գործելէ յափրացած՝ իր թագաւորը կը մտնէ . քիչ օրէն դուրս պիտի գայ ու իր քա-ղաքը թողնուի ինքնուրու զբայ պիտի ցնծայ :

Լսէ՛ քիչ մը փոքրիկներու, որք, անտէր, թշուառ ու կարօտեալներու աղիւղորով ձայները . լսէ՛ անոնց աղմուկը ճիչերը, լսէ՛ անոնց սրտա-ճըմիլիկ հատաչանքները, լսէ՛ անոնց հոգեմաշ ա-ղաղակները, լսէ՛ անոնց աղեխարշ ողբերն ու գիմացիք սրտակտուր բարբառները լսելով : Ա-սոնք սոսկալի զէպքէն ազատուողներ են . անոնց-մէ ոմանք իրենց վզերը երկարացուցած անթու-թեան մանգաղին կը քսեն ու փոքրալից բերա-նով Հայ, Հայ կը մըման ու կը մեռնին : Ո-մանք ալ հազիւ հազ սոսկ հաց մը կը գտնեն ու տեւու . բայց ապահովութեան օրանոր ան ու սարսափներէն լեղապատառ, մաս մը գոհ կ'ըլլան անոնց եւ մաս մը, շուտ ու վարան, երերուն կը դեգերին : Փոքրիկները առաւօտեան կանուխ ըստ սովորութեան դպրոց կը վազեն, բայց գըլ-խիկոր կու կը վերադառնան . այն չուառ ու եղ-կելի մանուկներն ալ իրենց փնտառած հոն կու-զեն գտնել : Այսպէս, ամենքն ալ բան մը կը փըն-տրուին ու իրենց աչքերը դէպի արտասահման հայրենակիցներուն եւ ամբողջ Հայութեան սե-ւեռած, ապա՛ստ ի սպասեն, բան կ'ակնկալեն . արտասահմանի ազատ Հայոց աշխատութեամբ ու ջանքով կ'սպասեն Հայ ազգի ազատութիւնը : Լսէ՛, ո՛վ մարդ, ու ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ :

Կանէ, ազատէ՛ զանոնք, Հայ կղերք երկուքի բաժնուած՝ կամուրջի երկու կողմէն գլխիվայր կախուած է, ի ցոյց մնացորդներուն . սիրտ ու-նեցիր, ո՛վ մարդ, համբերէ այս ամենուն » :

Տե՛ս Մամէտական Բողոքուրդը այն անթիւ նախճիւրները գործելէ յափրացած՝ իր թագաւորը կը մտնէ . քիչ օրէն դուրս պիտի գայ ու իր քա-ղաքը թողնուի ինքնուրու զբայ պիտի ցնծայ :

Լսէ՛ քիչ մը փոքրիկներու, որք, անտէր, թշուառ ու կարօտեալներու աղիւղորով ձայները . լսէ՛ անոնց աղմուկը ճիչերը, լսէ՛ անոնց սրտա-ճըմիլիկ հատաչանքները, լսէ՛ անոնց հոգեմաշ ա-ղաղակները, լսէ՛ անոնց աղեխարշ ողբերն ու գիմացիք սրտակտուր բարբառները լսելով : Ա-սոնք սոսկալի զէպքէն ազատուողներ են . անոնց-մէ ոմանք իրենց վզերը երկարացուցած անթու-թեան մանգաղին կը քսեն ու փոքրալից բերա-նով Հայ, Հայ կը մըման ու կը մեռնին : Ո-մանք ալ հազիւ հազ սոսկ հաց մը կը գտնեն ու տեւու . բայց ապահովութեան օրանոր ան ու սարսափներէն լեղապատառ, մաս մը գոհ կ'ըլլան անոնց եւ մաս մը, շուտ ու վարան, երերուն կը դեգերին : Փոքրիկները առաւօտեան կանուխ ըստ սովորութեան դպրոց կը վազեն, բայց գըլ-խիկոր կու կը վերադառնան . այն չուառ ու եղ-կելի մանուկներն ալ իրենց փնտառած հոն կու-զեն գտնել : Այսպէս, ամենքն ալ բան մը կը փըն-տրուին ու իրենց աչքերը դէպի արտասահման հայրենակիցներուն եւ ամբողջ Հայութեան սե-ւեռած, ապա՛ստ ի սպասեն, բան կ'ակնկալեն . արտասահմանի ազատ Հայոց աշխատութեամբ ու ջանքով կ'սպասեն Հայ ազգի ազատութիւնը : Լսէ՛, ո՛վ մարդ, ու ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ :

Կանէ, ազատէ՛ զանոնք, Հայ կղերք երկուքի բաժնուած՝ կամուրջի երկու կողմէն գլխիվայր կախուած է, ի ցոյց մնացորդներուն . սիրտ ու-նեցիր, ո՛վ մարդ, համբերէ այս ամենուն » :

Տե՛ս Մամէտական Բողոքուրդը այն անթիւ նախճիւրները գործելէ յափրացած՝ իր թագաւորը կը մտնէ . քիչ օրէն դուրս պիտի գայ ու իր քա-ղաքը թողնուի ինքնուրու զբայ պիտի ցնծայ :

Լսէ՛ քիչ մը փոքրիկներու, որք, անտէր, թշուառ ու կարօտեալներու աղիւղորով ձայները . լսէ՛ անոնց աղմուկը ճիչերը, լսէ՛ անոնց սրտա-ճըմիլիկ հատաչանքները, լսէ՛ անոնց հոգեմաշ ա-ղաղակները, լսէ՛ անոնց աղեխարշ ողբերն ու գիմացիք սրտակտուր բարբառները լսելով : Ա-սոնք սոսկալի զէպքէն ազատուողներ են . անոնց-մէ ոմանք իրենց վզերը երկարացուցած անթու-թեան մանգաղին կը քսեն ու փոքրալից բերա-նով Հայ, Հայ կը մըման ու կը մեռնին : Ո-մանք ալ հազիւ հազ սոսկ հաց մը կը գտնեն ու տեւու . բայց ապահովութեան օրանոր ան ու սարսափներէն լեղապատառ, մաս մը գոհ կ'ըլլան անոնց եւ մաս մը, շուտ ու վարան, երերուն կը դեգերին : Փոքրիկները առաւօտեան կանուխ ըստ սովորութեան դպրոց կը վազեն, բայց գըլ-խիկոր կու կը վերադառնան . այն չուառ ու եղ-կելի մանուկներն ալ իրենց փնտառած հոն կու-զեն գտնել : Այսպէս, ամենքն ալ բան մը կը փըն-տրուին ու իրենց աչքերը դէպի արտասահման հայրենակիցներուն եւ ամբողջ Հայութեան սե-ւեռած, ապա՛ստ ի սպասեն, բան կ'ակնկալեն . արտասահմանի ազատ Հայոց աշխատութեամբ ու ջանքով կ'սպասեն Հայ ազգի ազատութիւնը : Լսէ՛, ո՛վ մարդ, ու ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ :

կանոնաւոր . . . հայուակալութիւն տեղի ունեցած է՝ նախորդ Գործ . Ժողովոյ կողմէ :

« Իսպառնակ նկատուած է որ « Նոր-Օր » ի հրատարակութիւնը Ընկերութեան անու-կին գրամի սպառելէ յետոյ, կարեւոր բաց մ'ալ կը թողու ընկերներուն վրայ և յայտ-նի է թէ նոր անդամակիցները չ'պիտի դըժ-կամակին այդ բացը բացելու . եթէ չ'են ու-զեր որ օրինակ տրամադրութիւնները ի-րենց վրայ ի գործ դրուի :

Այս և ասոնց նման շատ մը նկատու-ներով, աղմկայոյց վիճարանութեան մը յե-տոյ որոշուած է պայտօնանկ ընել նախորդ Գործ . Ժողովոյ Ատենակալ Տ . Սմբատ Բերատ Տէր Ղազարեան, որ « Նոր-Օր » ի խմբագիրը և միանգամայն Տիրէթթօր բօ-լիթֆէն էր :

Կը յայտարարէ թէ՛ քանի տարիներէ ի վեր, հանրածանօթ Անդղիացի վաճառական — գերձակ ԺՕՆ ԳՕԱԲՕԹԻ նման կարեւոր տան մը մէջ աշխատելով՝ արհեստին ամեն նրբութիւններուն կատարելապէս հմուտ եւ փորձաւոր, այս սն-գամ հաստատուած է հանգուցեալ Նուպար Փա-չայի Տայրաթին գիմացը, նորաչէն խնամութիւ-րուն մէջ :

Թէ՛ իրեն դիմող երկու սեռէ Պատ . յա-ճախորդք ըստ ամենայնի գոհ պիտի չին, արհեստի նրբութիւն անսկզբով, նորաձեւու-թեանց զանազանութիւններ գտնելով, եւ մա-նաւանդ՝ որ ամենէն կարեւորն է, չափաւոր վճարումներու փոխան, ձեւաւոր եւ ձաշակաւոր զգեստներ ունենալով :

Սոյն վիճակահանութեան Ա . պար-գեւը՝ 1000 ֆրնք. շահած է խափակա Հան-նայ Իլիաս . անուն մէկը՝ որ Մէյտայի փո-խանորդն է :

Ինչ՞ ըրիր տիրութեան բոյնը թողած ազ-գակիցներուդ համար, ինչ՞ ըրիր մահու քաղաք-ներու մէջ թողած հայրենակիցներուդ համար . ինչ՞ ըրիր ազգիդ համար, անոր փրկութեանը ու ազատութեանը համար . ինչ՞ ըրիր ու ինչ՞ պի-տի ընես :

Ո՛վ Հայ, ակնաստեա եղար այս ամենուն, լսեցիր Հայաստանի աղէկուտը դէպքերը, կրկին անգամ յիշեցիր զանոնք, ա՛լ ինքզինքդ քննէ, Բաւ է, ա՛լ ետ պիտի վերադառնաս դէպի ազա-տութեան գիւղը, բայց մի՛ մոռնար, այս կողմը նայէ . տե՛ս այն սեւաւաքող, արիւն լուայ ու ներ-արձակ կիւր, կ'արտասուէ, լաւ նայէ, անկիւայ Մայր Հայաստանն է : Թէ՛ւ ունեւորութեամբ եղած կա, թէ՛ւ մոռցած ես զինքը, բայց անկիւայ կը ներէ քեզ . միայն անոր վերջին խօսքը լսէ — ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Ա՛լ հերքեք, ո՛վ Հայ, ետ վերադարձիր այն-պէս ինչպէս որ հոս եկար ու մինչեւ Մասիս գաղաթը ելար . քայլէ՛, դուրս ելի՛ր, այդ եր-կիրներէն, անցի՛ր ծովը ու ովկիանն ալ . ներս մտի՛ր, նոր աշխարհը հասար . Պատմէ՛ ընկերնե-րուդ ինչ որ տեսար, պատմէ՛ բարեկամներուդ ինչ որ աւելի վշտացուց քեզ, պատմէ՛ հայրե-նակիցներուդ ինչ որ լսեցիր ու ինչ որ աւելի կրծեց ու մաշեց զքեզ :

Պատմէ՛ մի՛ լուր, լսելի ըրէ՛ ձայնդ ամ-բողջ աշխարհի . պատմէ՛, մի՛ սպասեր, ժամա-նակ թող չ'անցնի . ըսէ՛ թող ազատ Հայրենու թէ ինչ կը պարտին ընել, ու մի՛ մոռնար Մայր Հայաստանի վերջին միակ խօսքը, ըսէ՛ ամեն մէկ անհատի, Ո՛վ ՀԱՅ, ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Սոյն վիճակահանութեան Ա . պար-գեւը՝ 1000 ֆրնք. շահած է խափակա Հան-նայ Իլիաս . անուն մէկը՝ որ Մէյտայի փո-խանորդն է :

Ինչ՞ ըրիր տիրութեան բոյնը թողած ազ-գակիցներուդ համար, ինչ՞ ըրիր մահու քաղաք-ներու մէջ թողած հայրենակիցներուդ համար . ինչ՞ ըրիր ազգիդ համար, անոր փրկութեանը ու ազատութեանը համար . ինչ՞ ըրիր ու ինչ՞ պի-տի ընես :

Ո՛վ Հայ, ակնաստեա եղար այս ամենուն, լսեցիր Հայաստանի աղէկուտը դէպքերը, կրկին անգամ յիշեցիր զանոնք, ա՛լ ինքզինքդ քննէ, Բաւ է, ա՛լ ետ պիտի վերադառնաս դէպի ազա-տութեան գիւղը, բայց մի՛ մոռնար, այս կողմը նայէ . տե՛ս այն սեւաւաքող, արիւն լուայ ու ներ-արձակ կիւր, կ'արտասուէ, լաւ նայէ, անկիւայ Մայր Հայաստանն է : Թէ՛ւ ունեւորութեամբ եղած կա, թէ՛ւ մոռցած ես զինքը, բայց անկիւայ կը ներէ քեզ . միայն անոր վերջին խօսքը լսէ — ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Ա՛լ հերքեք, ո՛վ Հայ, ետ վերադարձիր այն-պէս ինչպէս որ հոս եկար ու մինչեւ Մասիս գաղաթը ելար . քայլէ՛, դուրս ելի՛ր, այդ եր-կիրներէն, անցի՛ր ծովը ու ովկիանն ալ . ներս մտի՛ր, նոր աշխարհը հասար . Պատմէ՛ ընկերնե-րուդ ինչ որ տեսար, պատմէ՛ բարեկամներուդ ինչ որ աւելի վշտացուց քեզ, պատմէ՛ հայրե-նակիցներուդ ինչ որ լսեցիր ու ինչ որ աւելի կրծեց ու մաշեց զքեզ :

Պատմէ՛ մի՛ լուր, լսելի ըրէ՛ ձայնդ ամ-բողջ աշխարհի . պատմէ՛, մի՛ սպասեր, ժամա-նակ թող չ'անցնի . ըսէ՛ թող ազատ Հայրենու թէ ինչ կը պարտին ընել, ու մի՛ մոռնար Մայր Հայաստանի վերջին միակ խօսքը, ըսէ՛ ամեն մէկ անհատի, Ո՛վ ՀԱՅ, ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Սոյն վիճակահանութեան Ա . պար-գեւը՝ 1000 ֆրնք. շահած է խափակա Հան-նայ Իլիաս . անուն մէկը՝ որ Մէյտայի փո-խանորդն է :

Ինչ՞ ըրիր տիրութեան բոյնը թողած ազ-գակիցներուդ համար, ինչ՞ ըրիր մահու քաղաք-ներու մէջ թողած հայրենակիցներուդ համար . ինչ՞ ըրիր ազգիդ համար, անոր փրկութեանը ու ազատութեանը համար . ինչ՞ ըրիր ու ինչ՞ պի-տի ընես :

Ո՛վ Հայ, ակնաստեա եղար այս ամենուն, լսեցիր Հայաստանի աղէկուտը դէպքերը, կրկին անգամ յիշեցիր զանոնք, ա՛լ ինքզինքդ քննէ, Բաւ է, ա՛լ ետ պիտի վերադառնաս դէպի ազա-տութեան գիւղը, բայց մի՛ մոռնար, այս կողմը նայէ . տե՛ս այն սեւաւաքող, արիւն լուայ ու ներ-արձակ կիւր, կ'արտասուէ, լաւ նայէ, անկիւայ Մայր Հայաստանն է : Թէ՛ւ ունեւորութեամբ եղած կա, թէ՛ւ մոռցած ես զինքը, բայց անկիւայ կը ներէ քեզ . միայն անոր վերջին խօսքը լսէ — ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Ա՛լ հերքեք, ո՛վ Հայ, ետ վերադարձիր այն-պէս ինչպէս որ հոս եկար ու մինչեւ Մասիս գաղաթը ելար . քայլէ՛, դուրս ելի՛ր, այդ եր-կիրներէն, անցի՛ր ծովը ու ովկիանն ալ . ներս մտի՛ր, նոր աշխարհը հասար . Պատմէ՛ ընկերնե-րուդ ինչ որ տեսար, պատմէ՛ բարեկամներուդ ինչ որ աւելի վշտացուց քեզ, պատմէ՛ հայրե-նակիցներուդ ինչ որ լսեցիր ու ինչ որ աւելի կրծեց ու մաշեց զքեզ :

Պատմէ՛ մի՛ լուր, լսելի ըրէ՛ ձայնդ ամ-բողջ աշխարհի . պատմէ՛, մի՛ սպասեր, ժամա-նակ թող չ'անցնի . ըսէ՛ թող ազատ Հայրենու թէ ինչ կը պարտին ընել, ու մի՛ մոռնար Մայր Հայաստանի վերջին միակ խօսքը, ըսէ՛ ամեն մէկ անհատի, Ո՛վ ՀԱՅ, ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Սոյն վիճակահանութեան Ա . պար-գեւը՝ 1000 ֆրնք. շահած է խափակա Հան-նայ Իլիաս . անուն մէկը՝ որ Մէյտայի փո-խանորդն է :

Ինչ՞ ըրիր տիրութեան բոյնը թողած ազ-գակիցներուդ համար, ինչ՞ ըրիր մահու քաղաք-ներու մէջ թողած հայրենակիցներուդ համար . ինչ՞ ըրիր ազգիդ համար, անոր փրկութեանը ու ազատութեանը համար . ինչ՞ ըրիր ու ինչ՞ պի-տի ընես :

Ո՛վ Հայ, ակնաստեա եղար այս ամենուն, լսեցիր Հայաստանի աղէկուտը դէպքերը, կրկին անգամ յիշեցիր զանոնք, ա՛լ ինքզինքդ քննէ, Բաւ է, ա՛լ ետ պիտի վերադառնաս դէպի ազա-տութեան գիւղը, բայց մի՛ մոռնար, այս կողմը նայէ . տե՛ս այն սեւաւաքող, արիւն լուայ ու ներ-արձակ կիւր, կ'արտասուէ, լաւ նայէ, անկիւայ Մայր Հայաստանն է : Թէ՛ւ ունեւորութեամբ եղած կա, թէ՛ւ մոռցած ես զինքը, բայց անկիւայ կը ներէ քեզ . միայն անոր վերջին խօսքը լսէ — ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Ա՛լ հերքեք, ո՛վ Հայ, ետ վերադարձիր այն-պէս ինչպէս որ հոս եկար ու մինչեւ Մասիս գաղաթը ելար . քայլէ՛, դուրս ելի՛ր, այդ եր-կիրներէն, անցի՛ր ծովը ու ովկիանն ալ . ներս մտի՛ր, նոր աշխարհը հասար . Պատմէ՛ ընկերնե-րուդ ինչ որ տեսար, պատմէ՛ բարեկամներուդ ինչ որ աւելի վշտացուց քեզ, պատմէ՛ հայրե-նակիցներուդ ինչ որ լսեցիր ու ինչ որ աւելի կրծեց ու մաշեց զքեզ :

Պատմէ՛ մի՛ լուր, լսելի ըրէ՛ ձայնդ ամ-բողջ աշխարհի . պատմէ՛, մի՛ սպասեր, ժամա-նակ թող չ'անցնի . ըսէ՛ թող ազատ Հայրենու թէ ինչ կը պարտին ընել, ու մի՛ մոռնար Մայր Հայաստանի վերջին միակ խօսքը, ըսէ՛ ամեն մէկ անհատի, Ո՛վ ՀԱՅ, ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Սոյն վիճակահանութեան Ա . պար-գեւը՝ 1000 ֆրնք. շահած է խափակա Հան-նայ Իլիաս . անուն մէկը՝ որ Մէյտայի փո-խանորդն է :

Ինչ՞ ըրիր տիրութեան բոյնը թողած ազ-գակիցներուդ համար, ինչ՞ ըրիր մահու քաղաք-ներու մէջ թողած հայրենակիցներուդ համար . ինչ՞ ըրիր ազգիդ համար, անոր փրկութեանը ու ազատութեանը համար . ինչ՞ ըրիր ու ինչ՞ պի-տի ընես :

Ո՛վ Հայ, ակնաստեա եղար այս ամենուն, լսեցիր Հայաստանի աղէկուտը դէպքերը, կրկին անգամ յիշեցիր զանոնք, ա՛լ ինքզինքդ քննէ, Բաւ է, ա՛լ ետ պիտի վերադառնաս դէպի ազա-տութեան գիւղը, բայց մի՛ մոռնար, այս կողմը նայէ . տե՛ս այն սեւաւաքող, արիւն լուայ ու ներ-արձակ կիւր, կ'արտասուէ, լաւ նայէ, անկիւայ Մայր Հայաստանն է : Թէ՛ւ ունեւորութեամբ եղած կա, թէ՛ւ մոռցած ես զինքը, բայց անկիւայ կը ներէ քեզ . միայն անոր վերջին խօսքը լսէ — ԽԻՂՃԻ ՔՆՆԷ՛ :

Ա՛լ հերքեք, ո՛վ Հայ, ետ վերադարձիր այն-պէս ինչպէս որ հոս եկար ու մինչեւ Մասիս գաղաթը ելար . քայլէ՛, դուրս ելի՛ր, այդ եր-կիրներէն, անցի՛ր ծովը ու ովկիանն ալ . ներս մտի՛ր, նոր աշխարհը հասար . Պատմէ՛ ընկերնե-րուդ ինչ որ տեսար, պատմէ՛ բարեկամներուդ ինչ որ աւելի վշտացուց

Գ Ա Ֆ Է Ե Փ Ր Ա Տ

ԱՊՏԻՆ — ՊԱՊ Կ Է Լ — ՊՕՍԹԱՆ

Պարսիկ եւ նուագածուաց խելի
Զօրակոցիկն ճիշտ դիւնացր

ՕՂԱՆԵՍ ՄԻՄՈՆԵԱՆ ԵՒ

ԳԱՆԻԷԼ ՀԱՅԱԳՈՐԾԵԱՆ ԸՆԿ

Պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ ազգայնոց թէ՛ հանգստի ժամերն առողջարար օգ ծծելով զուարճանալու և զովարար ըմպելիներով յոգնած մտքերը կազդուրելու համար, կրնան դիմել ԵՓՐԱՏ ՍՐՃԱՐԱՆԸ, որ վերոյիշեալ Ընկերութիւնը ամենամեծ հոգածութեամբ և խնամով զարգարած և յաճախորդաց հանգիստը ի նկատի ունենալով՝ պատշաճագոյն վիճակի մը մէջ դրած է:

ԳԱՅԷ ԵՓՐԱՏ ի մէջ կը մեծարուն զովարար ըմպելեաց ամենամաքուրները. ընտիր և թարմ օշարակներ, անխարդախ սուրճ և անխառն կաթ:

Մասնաւոր խնամքով կը պատրաստուին ան և մրգաթան և չամչարակ (խոշաղ):

Հոն դիմող յաճախորդք գոհ պիտի մնան, գտնելով մաքրութիւն, ճաշակաւոր սպաս և անթերի ծառայութիւն, ամենէն խստապահանջները գոհացնելու աստիճան:

Ա Ձ Դ

Գլխի Օրօք գիւղի Ազգայիններէն Տիար Մարտիրոս Շանօեանի որդի Պ. Կարապետ Շանօեան 26 ամեայ Երիտասարդը Հայալինը դէպքերէն ի վեր անհետացած է և իւր Գահիրէաբնակ ազգականները կ'ուզեն գիտնալ թէ ո՞ր կը գտնուի այդ Երիտասարդը:

Կը խնդրուի ուրեմն մեր Պատ. Ազգայիններէն որ եթէ գիտեն յիշեալ Երիտասարդին ուր գտնուիլը կամ եթէ ո՛ր և է տեղեկութիւն ունին անոր մասին, բարեհաճին ծանուցանել Արշալոյս ի Տնօրինութեան:

Նոյնպէս կը խնդրուի մեր Արտասահմանի Պատուարժան պաշտօնակիցներէն, որ շնորհ ընեն ներկայ ազգարարութիւնը կրկնել իրենց թերթերուն մէջ. ի հարկին նըմանօրինակ ծառայութիւններ սպասելով մեզմէ:

Ա Ձ Դ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՛ 16 հոգիէ բաղկացեալ ԳՆԱՐ անուն ընկերութիւն մը կազմած եմ որուն նպատակն է, Գահիրէի մէջ երաժշտական երեկոյթներ սարքել, հայկական և եւրոպական եղանակներով:

Ուստի այս առթիւ պարտք կը համարիմ հրաւիրել այն ամեն ազգայինք որոնք կը փափաքին անդամակցիլ սոյն նորակազմ ընկերութեանս, և կրնան իրենց անունները արձանագրել տալ ի Պաղար-Մուրուր Լսարան-Ընթերցատան յարկին մէջ:

Երաժշտախոս

Գահիրէ ԽԱՉԻԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

21 Սեպտ. 1900

Տպագրութիւն ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԵՒ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1 ՄԱՅԻՍ 1900

ՇԱՐԻԱ ԱՊՏԻՆ ԱՁԻՁԻ ՍԿԻՋԸ

Օտանկիյէ դեղատանին դիւնացի փողոցին մէջ.

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ մէջ, մաքուր և ճաշակաւոր պատրաստուելու սրայմանաւ, կ'ընդունուին.

Այցեխարտեր, Երջարեալակներ, Գիրքեր, Հրատարակութիւններ, Մանագրներ, Տեղեկագիրներ, Կաւոնեագիրներ, Տուններ և այլ և այլ վաճառականական յանձնարարութիւններ:

Ամենակատարեալ ճշդապահութիւն և չափաւոր գին:

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԿԱՆԻՅԻ ԵՆ.

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

ՀԱՅՈՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐՈՒ

ՏՆՕՐԷՆ Լ. ԵՂԻԱՋԱՐԵԱՆՑ — ԲԱՐԻՁ

Ականաւոր և կեղինակաւոր երաժիշտներու աշակցութեամբ եռաձայն և քառաձայն պատրաստուած սոյն հաւաքածոյէն գնել փափաքողներն կամ բաժանորդագրուիլ ուղղուեն, կրնան դիմել՝ Արշալոյս ի ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ Հիմնադիր-Տնօրէնին:

ՀԱՅ ՃԱՅԱՐԱՆ

ՄՆՋՐԱՆ ԵՂԱՐԱՐԻ ԳԱՋԱՆՃԵԱՆ ՇԱՐԻԱ ԱՊՈՒ — ՍԱՊԱՀ

Նեղով: Իւնիպիտի Դեղատանին դիւնացր

Որ և է կերակուր ախորժակամ և սրնընդարար ըլլալու համար պէտք է, միս, իւղի, բանջարեղիցաց լաւագոյն տեսակը ընտրել. այն համոզմամբ որ անդարար կերակուրը ստամոքսին կենսատուն է, ու որ ստամոքսին յարմար կերակուր չ'ընտրել ախորժակին թշնամանսը կ'ընէ:

Իրենց կենաց բարեկամ եղողներն կը հրաւերենք յաճախել մեր վերոյիշեալ ճաշարանը, վստահ ըլլալով թէ՛ գոհութեամբ պիտի մեկնին:

Գիներն ԴԻՒՐԱՄՈՏՆԵԼԻ ԵՆ:

Տ Հ Ի Մ Ի Չ Ո Ւ Ա Լ Ա Յ Ց

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԸ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ԵՐԱՇԽԱՌՐԵԱԼ ԴՐԱՍԱԳԼՈՒԻ 1 ՄԻԼԵԱՐ 437 ՄԻԼԻՈՆ

Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամենէն աւելի շահարժիները:

Ապահովագրեալներուն արդէն վճարած է կամ ի նպաստ իրենց գումարած է 3 ՄԻԼԵԱՐ 480 ՄԻԼԻՈՆ՝ որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ որ և է ընտրութեան մէկ միլիար աւելի է:

Ս. ԼԷՕՆԱՐ ընդհանուր ներկայացուցիչ ԻԳահիրէ

ՏՕՔԹ. Ա. Յ. ԲԵՐԵՍՈՒՅԵԱՆ

Ի Շարխա Գոթ-Պէյ, թիւ 20

Իր ՁՐԻ խորհրդակցութիւնները ասկից վերջը, միայն ուրբաթ օրերը կես օրէ առաջ ժամը (ը. ե.) 9էն 11 որոշած ըլլալով կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել զայդ, ի գիտութիւն իրեն դիմել ուղղ ազգաս հիւանդանոցներու:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՍՈՒՆ ԵՒ ՁԷՅԹՈՒՆ

Մերունի Տիար Ս. Ֆէլէկեանի վերոյիշեալ հեղինակութեան վեճերով ֆորման ալ հրատարակուած է:

Բաժանորդագրուելու փափաքողք, ինչպէս արդէն ծանուցուած է, կրնան դիմել «Արշալոյս» ի ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԸ. ուր հեղինակը կը գտնուի կէս օրէ վերջ ժամը 5-7.

ՀԵԼՎԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1900

2793	9522	2130	5363	159	7640
4310	7624	3188	7051	805	4379
7234	2135	2104	3186	7454	7076
7418	3317	4197	6019	1837	5795
		6554	8704	9253	

ՏՕՔԹ. ԺՈՐԺ Փ. ԷՎԼԻԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՏԱՄԵԱԲՈՅԺ

Ապսիկ Շարա Գուպրի Թիւ 55

Կը պատրաստէ ամեն բերաններու և հասակի յարմար ընտիր ապրանքներով կեղծ աղաներ:

Կը դադարեցնէ վայրկեանապէս աղաւյն ցաւերը, ամերիկեան նորագոյն մեթոտով իւր պատրաստած դեղերով:

Կը բուժէ լինտերու և բերնի ամեն տեսակ հիւանդութիւններն:

Իր լեցուցած աղաներուն սովորուածութիւնն առ նուազն երկու տարուան համար կ'երաշխաւորէ:

Վկայեալ ազգասներու ճիշդ գարմանում, ամեն օր կէսօրէ Լաք ժամը 3-5.

Աշխարհի մէջ գտնուող ուրիշ որ և է ընկերութեան աւելի երաշխաւորութիւններ, ընդարձակ գործառնութիւններ և հրապարակի վրայ աւելի ապահովագրութիւններ ունի և աւելի ապահովագրին կը գանձէ:

ԱԼԷՔՍԻՍ ԱՎԻՉՕՆ գլխաւոր գործակատար յԱզգ. քառնդրիա